

HOW TO DEAL WITH BIAS?

How objective are you? How much bias is involved in your decision-making process? And what lesson can we learn from the challenge of Tzelafchad's five daughters to Moses?

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' משה ב"ר עקיבא
יוסף הכהן ע"ה
פרידמן

שליח כ"ק אדמו"ר לבאהיא
בלאנקא, ארגנטינא
גלב"ע כ"ב תמוז ה'תשע"ו

נתרם ע"י
הרב יקותיאל דובער וזוגתו
מרת מרגלית רעכיל שיחיו
קלמנסון

JEWISH INSIGHTS

A TASTE OF THE REBBE'S TEACHINGS

A. Moses & the Five Daughters

Source 1 Numbers 27:1-4

A petition was presented by the daughters of Tzelafchad, son of Chefer, son of Gilead, son of Makhir, son of Manasseh—of the family of Menasseh, Joseph’s son. Their names were Machlah, No’ah, Chaglah, Milkah and Tirtzah.

They stood before Moses, Elazar the priest, the elders, and the entire community at the Tabernacle entrance and said:

“Our father died in the desert. He was not among Korach’s party who protested against G-d; he died because of his own sin, and he left no sons.

“Why should our father’s name be lost in his family because he did not have a son? Give us a portion of land along with our father’s brothers.”

וּתְקַרְבְּנָה בְּנוֹת צִלְפַּחַד
בֶּן־חֶפְרָה בֶּן־גִּלְעָד בֶּן־מַכִּיר
בֶּן־מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה
בֶּן־יִוְסֵף וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו
מַחֲלָה נָעֻה וְחַגְלָה וּמִלְכָּה
וְתִרְצָה:

וַתַּעֲמֹדנָה לְפָנַי מִשֶּׁה וְלְפָנַי
אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלְפָנַי הַנְּשִׂאִים
וְכָל־הָעֵדָה פָּתַח אֱהִל־מוֹעֵד
לֵאמֹר:

אָבִינוּ מֵת בַּמִּדְבָּר וְהוּא לֹא־
הָיָה בְּתוֹךְ הָעֵדָה הַנּוֹעֲדִים
עָלֶיהָ בְּעֵצַת־קֹרַח כִּי־בִקְטָאוֹ
מֵת וּבָנִים לֹא־הָיוּ לוֹ:

לָמָּה יִגְרַע שֵׁם־אָבִינוּ מִתּוֹךְ
מִשְׁפַּחְתּוֹ כִּי אֵין לוֹ בֵּן תְּנֶה־
לָנוּ אַחְזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אָבִינוּ:

Source 2 Numbers 27:5-11

Moses brought their case before G-d.

G-d spoke to Moses, saying:

“The daughters of Tzelafchad have a just claim. Give them a hereditary portion of land alongside their father’s brothers. Let their father’s inheritance thus pass over to them.

“Speak to the Israelites and tell them that if a man dies without a son, his inheritance shall go to his daughter.

“If he has no daughter, his inheritance shall go to his brothers.

“If he has no brothers, his inheritance should go to his father’s brothers.

“If his father had no brothers, his inheritance should go to the closest relative in his family, who shall then be his heir.” This was the decreed law for the Israelites, as G-d had commanded Moses.

וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־מִשְׁפָּטָן לִפְנֵי ה':

וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:

כֹּן בָּנוֹת צִלְפַּחַד דְּבַרְתָּ נָתַן תָּתֶן לָהֶם אַחְזוֹת נַחֲלָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבֵיהֶם וְהֵעֲבַרְתָּ אֶת־נַחֲלַת אֲבֵיהֶן לָהֶן:

וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבַר לֵאמֹר אִישׁ כִּי־יָמוּת וְבֵן אֵין לוֹ וְהֵעֲבַרְתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְבָתוֹ:

וְאִם־אֵין לוֹ בֵּת וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאָחָיו:

וְאִם־אֵין לוֹ אַחִים וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְאָחֵי אָבִיו:

וְאִם־אֵין אַחִים לְאָבִיו וְנָתַתֶּם אֶת־נַחֲלָתוֹ לְשָׂאֵרוֹ הַקָּרֵב אֵלָיו מִמִּשְׁפַּחְתּוֹ וַיִּרְשׁ אֹתָהּ וְהָיְתָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת מִשְׁפָּט כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה:

B. Was Moses Indecisive?

Source 3 Nachmanides* on verse 3

My literal interpretation:

They spoke this way because they thought that Moses hated Korach's party more than all other sinners who died in the desert, since they defied him personally and fought everything he did. They thought that Moses might say out of hatred, "Let no one extend kindness nor be gracious to these orphans; let their father's sin be remembered." Therefore, they informed him that their father was not among them.

ודעתי בדרך הפשט:

שאמרו ככה בעבור שחשבו, שמושה רבינו היה שונא עדת קרח יותר מכל החוטאים שמתו במדבר, שהם היו הקמים כנגדו והכופרים בכל מעשיו. וחשבו אולי בשנאתו אותם יאמר: אל יהי לו מושך חסד, ואל יהי חונן ליתומיו, יזכר עון אבותם אל ה' (תהלים קט יב יד), על כן הודיעוהו כי לא היה מהם.

>> The Rebbe

Moses Didn't Want to Appear Biased

The Torah relates that when Tzelaftchad's daughters approached Moses and requested the portion of land designated for their father, Moses didn't dwell on the question and try to resolve it. Instead, he immediately brought the question before G-d.

Did Moses actually lack the ability to answer them? Rather, commentators explain, when the daughters of Tzelaftchad revealed in their petition

מסופר בתורה שכאשר בנות צלפחד באו לפני משה עם שאלה ובקשה בנוגע לנחלת אביהן, "תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו"¹ - לא המתין משה רבינו לחשוב ולהתבונן כדי להשיב על שאלתן, אלא, הפנה מיד את השאלה להקב"ה, "ויקרב משה את משפטן לפני ה'".²

ובטעם הדבר - דלכאורה, היתכן שמשה רבינו לא היה יכול להשיב בעצמו על שאלתן - מבארים מפרשי המקרא³, "כיון שגלו בנות צלפחד בטענתן, שלא היה אביהן מעדת

*Moses ben Nachman (1194-1270), commonly known as Nachmanides or Ramban, was a leading Sephardic Jewish sage in Catalonia. He wrote a famous commentary on the Torah which endeavors to uncover the spiritual depth of the text.

(1) פינחס, כז, ד.
(2) שם, ה.
(3) בחיי על הפסוק (כשם "יש שפירשו").

that their father was not one of Moses' enemies ("He was not among Korach's party who protested against G-d"), it was an act of flattery. If he would adjudicate their case, he would be guilty of accepting "bribery of things." Therefore, he avoided answering their question.

שונאיו של משה ("והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קורח"), היה בזה קירוב הדעת למשה. ואילו היה דן את דינו, היה כאילו נוטל שוחד דברים, ועל כן חשך עצמו מן הדין, ולא רצה לדון אותו."

Source 2 Maimonides, Mishneh Torah, Laws of Sanhedrin 23:3

Bribery does not only take the form of money; there is also "bribery of things."

ולא שחד ממון בלבד אלא אפלו שחד דברים.

A judge was once getting onto a small boat to cross a river. A person extended his hand and helped him get on. That person had a case, but the judge told him: "I cannot serve as a judge for you."

ומעשה בדיו אחד שהיה עולה בדוגית קטנה לעבר בנהר, ופשט אחד ידו וסיעו בעליתו, והיה לו דין. ואמר לו הדיו: הריני פסול לך לדיו.

A person once removed a feather from a judge's scarf; another person once covered spittle that was lying before a judge. The judges told them: "I cannot serve as a judge for you."

ומעשה באחד שהעביר אברה נוצה של עוף מעל רדיד הדיו, ואחר כסה רק מלפני הדיו, ואמר לו: הריני פסול לך לדיו.

A person once gave a priestly tithes to a judge who was a priest. The judge told him: "I cannot serve as a judge for you."

ומעשה באחד שהביא מתנה אחת ממתנות כהנה לדיו כהן, ואמר לו: פסול אני לך לדיו.

A sharecropper of a field belonging to a judge would bring him figs from his field every Friday. He once came earlier and brought the figs on Thursday, because he wanted the judge to adjudicate a case. The judge told him: "I cannot serve as a judge for you." Because the sharecropper brought them earlier than normal, the judge was disqualified—even though the figs belonged to him.

ומעשה באריס אחד של דין שהיה מביא לו תאנים מתוך שדהו מערב שבת לערב שבת. פעם אחת הקדים והביא בתמישי בשבת מפני שהיה לו דין, ואמר לו הדיו: הריני פסול לך לדיו, אף על פי שהתאנים משל דיו, הואיל והביאן שלא בזמנם נפסל לו לדיו.

C. Personal Bias

>> The Rebbe

Moses — The Greatest of All Jewish Leaders

Think about it:

On one hand, who is greater than Moses? The Torah was transmitted through him from Sinai to all generations. Every great Torah scholar owes his scholarship—and the authority that comes along with it—to the fact that Moses transmitted the Torah to Joshua, who in turn, transmitted it to the elders and so on, through the forty generations of the Torah's transmission (as listed by Maimonides in his introduction to Mishneh Torah) and in the generations that followed.

Moreover: This episode took place in the fortieth year when Moses reached his zenith, having received the *entire* Torah; after all, some Torah concepts were revealed *after* the revelation at Sinai, throughout the forty years in the desert. But by the fortieth year he had received the *entire* Torah, reaching the pinnacle of his perfection.

If so, he should have responded to the query of Tzelafchad's daughters. He was also surely aware that a scholar is obligated by Jewish law to respond to questions when they come before him!

והגע עצמך:

מחד גיסא - מי לנו גדול ממשה רבינו, "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'"⁴, עד סוף הדורות, כך, שכל גדול בדורו, הרי, כל תורתו, וכל התוקף שלו שצריכים לשמוע לדבריו מכיון שאומר את דברי התורה, אינו אלא כתוצאה מזה שמשה רבינו מסר את התורה ליהושע, ויהושע לזקנים, וכן הלאה, במשך ארבעים הדורות דמקבלי התורה (כפי שמונה הרמב"ם בהקדמתו לספר משנה תורה), ועל דרך זה בדורות שלאחרי זה, עד לדורו.

ובפרט שמאורע זה אירע בשנת הארבעים, שאז היה משה רבינו בתכלית השלימות - לאחרי שקיבל כל התורה כולה, שהרי, כמה ענינים בתורה נתגלו לאחרי מעמד הר סיני, במשך הארבעים שנה, ונמצא, שבשנת הארבעים קיבל כבר כל התורה כולה, תכלית השלימות דמשה רבינו.

ומכיון שכן, היה משה רבינו צריך להשיב על שאלתן של בנות צלפחד: בודאי ידע משה רבינו את דינו של "תלמיד חכם שראוי להורות ואינו מורה"⁵.

(4) אבות רפ"א.

(5) סוטה כב, סע"א. ע"ז יט, ב.

It was a question posed not by one person but by five (Tzelafchad's five daughters) and posed in the presence of the elders and the entire community. Furthermore: It was regarding an essential matter for the Jewish people in general and for that generation in particular: the matter of settling the Land of Israel. We know of its importance from Moses's own discussion with the tribes of Gad and Reuben. If so, according to Torah—the Torah of Moses—he had the obligation and the right to answer the question on his own.

The Meaningless “Bribe”

On the other hand, the “*bribery of things*”—the women's statement that their father was not among Korach's group—was inconsequential.

Korach's rebellion took place thirty-nine years earlier. Even at the time, Moses didn't feel that he needed endorsements from human beings to prove his legitimacy; he relied on G-d Himself. He said, “G-d will demonstrate...G-d will create an opening in the ground...” and that indeed happened. When that occurred, even Korach and his party couldn't deny his legitimacy. Thirty-nine years later, Moses's leadership was unquestionable; there was no inherent flattery in affirming his authority.

Nonetheless, they made mention of the fact that their father hadn't questioned Moses's legitimacy thirty-nine years earlier—in the moments *before* the

ובמילא, כשבאים אליו עם שאלה, ולא רק איש אחד, אלא חמשה אנשים (חמש בנות צלפחד), ומה גם ששאלה זו נשאלת במעמד הנשיאים וכל העדה. ובפרט ששאלה זו היא בענין הכי עיקרי אצל (בני ישראל בכלל, ובמיוחד אצל) הדור שנכנסו לארץ - נחלת הארץ, כמובן מדבריו של משה רבינו, ברעש הכי גדול, בנוגע לבני גד ובני ראובן,⁶ עד כמה נוגע הענין דנחלה בארץ, הרי, על פי תורה, תורת משה, מוטל עליו החיוב והזכות להשיב על השאלה.

ולאידך גיסא - ה"שוחד דברים" ששייך כאן (באמרם שלא היה אביהן מעדת שונאיו של משה) הוא אפסי:

מחלוקת קורח אירעה לפני שלושים ותשע שנה, אשר, אפילו בשעת מעשה, לא היה משה רבינו זקוק לקירוב הדעת של בשר ודם (שאינו מעדת שונאיו כו') להוכחת צדקתו, שהרי סמך על הקב"ה, באמרו "בוקר ויודע ה' גו"⁷, "ואם בריאה יברא ה' וגו"⁸, ואכן היה בפועל, כך, שגם קורח ועדתו נוכחו בעליל בצדקתו של משה רבינו, ועל אחת כמה וכמה - שלושים ותשע שנה לאחרי כן, שאין כל משמעות ב"שוחד דברים" על דבר צדקתו של משה רבינו.

ואף על פי כן, מכיון שהזכירו שלפני שלושים ותשע שנה, ברגע שלפני "בריאה יברא ה'", כאשר היה מקום

ground opened up, when it was still a reasonable assessment (adopted by Korach, his party and two-hundred-fifty prominent leaders, as Rashi points out). Therefore, Moses did not want to judge their case; he did not want to be suspect of any “bribery of things” that could potentially tilt his decision—despite being the incontestable Moses, “*Moshe Rabeinu*.”

Moses wrote this story in the Torah—the written Torah—which means that it is a lesson for every single Jewish man and woman: it tells us how careful we must be to avoid bribery—even an inconsequential form of bribery like trivial flattery to a person of the greatness of Moses.

An Objective Opinion

If this is true of Moses, it is certainly true of ourselves.

Ordinary people are wholly incomparable to the greatness of Moses. Also, our “bribery” and biases are not memories from thirty-nine years ago but matters of current import which are relevant at this very moment! It is beyond a doubt that we cannot rely on our own judgment; we must consult with someone greater than ourselves—as the Mishnah says, “Appoint a teacher for yourself.”

לשתי דעות כו' (שהרי בניגוד למשה רבינו היו קורח ועדתו ומאתיים וחמשים ראשי סנהדראות, כמובא בפירוש רש"י⁹), לא היה אביהן מעדת שונאיו של משה - שוב לא רצה משה רבינו לדון דין זה, כדי שלא יהיה מקום לחשש של "שוחד דברים" שיכול להטות ולשנות את הפסק דין האמיתי, למרות היותו "משה רבינו", פוסק שאין להרהר אחריו!

וסיפור זה כותב משה רבינו בספר התורה, חלק מתורה שבכתב, מלשון הוראה¹⁰- הוראה לכל אחד ואחד מישראל, עד כמה יש להזהר מענין של "שוחד", כאמור, אפילו שוחד בענין הכי קל, ולאידך, ביחס לגדול שבגדולים שאין למעלה ממנו, משה רבינו!

ומזה מובן - במכל שכן וקל וחומר - בנוגע לעניננו:

כאשר מדובר אודות אנשים שלא בערך לגמרי ביחס לגדלותו של משה רבינו, ולאידך, ה"שוחד" שעומד בפניהם הוא (לא זכרון מאורע שהתרחש לפני ל"ט שנה, כי אם) דבר שבהוה, הנוגע ברגע זה ממש, ... הרי בודאי ובודאי שאינו יכול לסמוך על עצמו, כי אם, לברר ולשאול אצל גדול ממנו, "עשה לך רב".

9 שם, א.

10 ראה רד"ק לתהלים יט. ח. גו"א ר"פ בראשית. זח"ג נג. ב.

You can appoint a mentor to your liking; the Mishnah said, “appoint a teacher”—you make the choice. But he must be greater than yourself, and you must commit to accept his judgment and to follow his advice.

It could be very difficult to make this commitment—after all, nobody is smarter than yourself... Indeed, the Mishnah says “appoint” using the Hebrew term “*aseh*,” which implies coercion. But you certainly have the ability to do it—because G-d does not request that which is not within our power.

Third night of Sukkot, 1986

Toras Menachem 5747 v. 1 p. 209

הברירה היא בידו לבחור לעצמו איזה רב שרוצה - "עשה לך רב", אתה בעצמך: אבל, צריך לבחור "רב", גדול ממנו, שיקבל את דעתו ויקיים את דבריו.

וכאמור, גם כאשר הדבר כרוך בקשיים, שהרי "מי ידמה לו" ... - כמודגש בדיוק הלשון "עשה לך רב", מלשון כפי'. ובודאי שהדבר הוא בכחו וביכלתו, שהרי "איני מבקש כו' אלא לפי כחן", כנ"ל.

